PESCĂRUȘ ÎMPĂRATUL

Apoi era odată un unchiaș, care din mica copilărie învățase meșteșugul pescăriei. Și pescuind el azi aici, mâine colo, poimâine dincolo, uite că de la o vreme se aciolase ca pescar la curtea unui împărat mare și vestit. Că o fi făcut ori nu mare ispravă împăratului, nu știu; știu atâta că omul era și la curtea măriei-sale tot sărac, așa cum era învățat de mic, că nu vrea pârdalnica de sărăcie să se despartă așa ușor de aceia la cari s-a încuibat, vorba veche:

— Sărăcie, ce-ai cu mine?
— M-am avut cu tată-tău bine
Și nu mă-ndur nici de tine.

Și mai știu că de la o vreme își legase capul cu o creștină, ca să nu mai zică omul mereu-mereu numai „vai de mine”, ci să zică „vai de noi”!

Acu împăratul acela nu făcuse copii până la vremea bătrâneții și tocmai când socotea că i-a trecut făina prin traistă și că i s-a apropiat funia de steajăr, ce să-i vază ochii? Uite că împărăteasa îi naște o fată tare frumoasă.

Bucuria împăratului! A trimes ștafete în toate părțile: la crai, la împărați, la ghinărari, la toți, la toți... să vie oamenii la chef, că avea de gând să dea o masă, să se ducă pomina.

După ce mai pune la cale și alte treburi, cheamă înainte-i pe bietul pescar.

— Măi băiete, acu să te pornești și să-mi aduci la masă pește cu solzul de aur.

— Păi de unde să iau eu, măria-ta, pește d-ăsta?

— De unde-i ști. Vreau să se ducă pomina de masa și de petrecerea ce-oi face-o. Înțelesu-m-ai?

— Înțeles; da dacă n-oi găsi?

— Încă mă mai întrebi, ticălosule? Iacă, atunci unde-ți stă capul ți-or sta și picioarele.

Bietul pescar! Îi jucau ochii-n lacrămi, dar n-a mai scos o vorbă. Știa el că împăratul este din ăia cărora să le sai urma-n ciomag și că zadarnic s-ar mai ruga de o inimă așa împietrită.

Ce să facă? S-a dus acasă la babă, de i-a spus focul ce-l ardea pe suflet și pe urmă și-a luat ziua bună și s-a dus în lume, după ce a povățuit pe nevastă-sa să puie gând la Dumnezeu, că el n-are să mai facă multă vreme umbră pământului.

S-a dus pescarul, s-a dus, până acolo unde cică „n-are mărul cocean", s-a dus până la Marea Albă și pe acolo, pe malul acelei ape, a tot rătăcit, sărmanul, vreme de doi ani, tot căutând și uitându-se așa, în uibu locului: de unde știi, s-o milostivi și cu el Dumnezeu și i-o scoate înainte pește cu solzii de aur.

Acasă-i rămăsese baba plângând cu amarul ce li se abătuse peste cap.

După ce s-a mai potolit, a luat mătura și a început să deretice pe-acolea. Când mătura, uite că găsește baba pe jos un bob de piper. Îl ia și-l pune pe masă, dar, minune! Bobul fuge jos. Dacă vede așa, îl ia și-l aruncă în gură.

Atunci, să te închini, neicuțule! Rămâne baba îngreunată.

— O, Doamne! zice ea când pricepe minunea - unde mi-o fi uncheșelul? Poate s-ar bucura și el când ar afla vestea asta.

Iar moșul habar n-avea de ce se întâmplase acasă. Tot rătăcind pe malul mării, se întâlnește cu un călugăr.

— Ce umbli pe aici?

— Uite, părinte, păcatele mele. Aprinz lumânarea mea să număr banii altuia.

Și-i spune tot, de-a fir-a-păr:

— Uite și uite și uite. S-a mai pomenit asemenea lucru?

— Ba s-a pomenit, moșule; nu mai plânge! grăiește călugărul. Îți dau eu pește cu solzii de aur, numai să-mi dai și tu ce-ți cer.

— Ce?

— Ce ai neștiut la casa ta. Te învoiești?

Se gândește moșul, se gândește: „Știu că acasă am doar baba și pisica”. Apoi, tare:

— Bine, îți dau.

Fac ei legământul și apoi călugărul îi zice:

— Acu aruncă, moșule, plasa, să vezi c-o să prinzi peștele.

O aruncă și, când o trage afară, ce să-i vază ochii unchiașului? Plasa era plină ghioalcă de pești cu solzii de aur.

Bucuria lui! I-a suit intr-o căruță, și-a luat ziua bună de la călugăr și s-a dus la împăratul.

Ăla, omul naibei, nicidecum nu isprăvise cheful. Avusese însă grijă să puie doi slujitori care stau la poartă agea-agea să zboare capul pescarului când l-or vedea venind.

Când l-a văzut însă împăratul că vine, nu cu un pește, ci cu un car plin de pești cu solzii de aur, și-a potolit mânia; ba l-a încărcat și pe pescar cu daruri multe, să-și mai împace din nevoi.

Acu, dacă se duce moșu acasă, ce să-i vază ochii? Un copil, în carne și oase, începuse să umble în picioare.

— Bună ziua, babo!

— Mulțumim dumitale, uncheșel.

— Al cui e copilul ăsta?

— Al cui să fie? Al nostru; ni l-a dăruit Dumnezeu.

Și-i spune cum s-a întâmplat. „Să-l vezi ce deștept e!…”

— Da, ce? Nu-ți pare bine?

— Ba-mi pare, de ce nu? zice el cu jumătate de gură; da-l arsese, sărmanul, în inimă, că-și adusese aminte de făgăduiala dată călugărului! Apoi mai adause:

— E, să ne trăiască, babo!

Acu trece așa vreme multă. Copilul creștea, creștea mereu, într-o zi ca-n două și-n două ca-n nouă. Și-i plăcea copilului, dragă Doamne, îi plăceau trei lucruri mai de seamă: cartea, scrisul și sabia.

Când copilul împlini optsprezece ani, se pomeniră bătrânii în casă cu un călugăr.

— Bună ziua, moșule.

— Sărut mâna, părinte.

Și se dau în vorbă. Da copilul, cum îl vede, iese afară, trage sabia din teacă, face cu ea cerc pe pământ în jurul lui și șade să citească.

Călugărul însă, de colo:

— Moșule, am venit să-mi iau ce mi-ai făgăduit.

— Bine, părinte, trebuie să mă țiu de vorbă, că altfel n-am nicio putere, zice moșul plângând, și spune și babei despre legământul ce făcuse.

— Vai de mine! M-ai lăsat făr' de copil, zice nevastă-sa, și dă să se împotrivească. Dar are cui?

Călugărul nu le ia în seamă vorba; iese la fecior și dă să-l mângâie; dar, vezi, nu putea să intre în cercul făcut de băiat cu sabia.

Nu putea să intre în cerc pentru că, uitasem să vă spun, călugărul acela nu era decât ucigă-l-toaca în chip de călugăr.

Văzând că nu poate cu vorbă bună, odată se repede Sarsailă și, aplecându-se, ia de gât pe feciorul moșului și apoi, într-o clipă, se face nevăzut, în plânsul și jalea pescarului și a babei lui.

Se duce, se duce călugărul cu Pescăruș - că așa-i era numele băiatului - se duce până într-un vârf de munte. Acolo pune sarcina jos și dă să intre în vorbă cu Pescăruș, dar ăsta nici acum nu-l bagă în seamă. Își face un cerc cu sabia, intră-n el și-și vede de carte.

Să fi văzut atunci cum icnea diavolul! S-a schimbat în chipuri fel și fel, a grăit cu el când mai dulce, când mai răstit... zadarnic. N-a scos niciun grai din gura lui Pescăruș.

Dacă a văzut așa, l-a luat și l-a suit pe un alt munte, mult mai fioros și mai prăpăstios. Socotea că doar-doar l-o îngrozi și l-o face să grăiască cu el, dar n-a fost chip, oricât

s-a cercat diavolul cu vorba, oricât l-a sucit și l-a învârtit, grăindu-i și ca oamenii și ca neoamenii.

Atunci, ce să vezi dumneata? Odată s-a auzit: „poc!”, de s-au cutremurat toți munții, dealurile și văile. Plesnise diavolul de necaz.

Acu Pescăruș, rămas singur, a dat să plece spre casă, pe munți în jos. Erau însă așa de repezi și de fioroși, că a venit bietul de el de-a bestegala, tot mereu și tot mereu în jos, până ce a nimerit, spre mirarea lui, între două fiare grozave care se băteau în capete. Și numai ce se pomenește cu una din ele că-i grăiește:

— Bine ai venit, băiete! Ia fă bine de scoate sabia și ne taie capetele.

— Nu, că voi mi-ați fost norocul. De nu mă împiedicam de voi, mă prăpădeam până la vale.

— Ba taie-ne, că altminteri te mâncăm, se răstește fiara cealaltă.

Pescăruș, dacă vede că n-are încotro, scoate sabia și face harșt! capetele fiarelor, din cari în clipă se fac doi feciori voinici, cari-i grăiesc:

— Să trăiești, băiete, că mare bine ne-ai făcut! De când suntem vrăjiți să stăm așa! Dacă vrei să ai numai noroc în viață și să ajungi la mare cinste, fă și la alții bine, cum ne-ai făcut nouă.

Îi arătă apoi drumul pe munte în jos. Au dat mâna și s-au despărțit.

Iar voinicul s-a tot dus devale, până ce a nimerit în niște mărăcini. Acolo aude numai plânsete și suspine:

— Scăpați-mă, oameni buni, scăpați-mă, că mare bine v-oi face.

„Mă. Ce să fie?” se gândește flăcăul și, dacă se uită la mărăcini, vede acolo o vizuină, și la gura ei niște pietre strașnic de mari.

Și-aduce aminte de sfatul celor doi flăcăi și ce zice? „Ia să mai fac un bine”. Pune umărul și dă la o parte piatra de la gura vizuinii. Și atunci, ce să-i vază ochii? Din vizuină

iese o vulpe, care-i grăiește:

— Bogdaproste, Pescăruș, că mare pomană îți făcuși.

— Păi cine ești, de știi cum mă cheamă? Și ce te-a adus aici?

— Află, voinice - îi zice vulpea - că eu sunt fata Împăratului Verde și e atât amar de timp de când, prin farmecele unor zmei, tata și mama și toți supușii lor au fost prefăcuți în stane de piatră, iar eu am fost prefăcută în vulpe, așa cum mă vezi. De-atunci n-am mai văzut pe-aici picior de pământean și mă usuc de dorul tatei și al mamei și de dorul atâtor lucruri mândre din împărăția noastră.

— Mare minune! grăiește voinicul. Și unde au stat zmeii?

— Încolo, spre soare-răsare - și-i arată cu mâna.

— Dacă-i așa, o să mă duc și eu într-acolo, să văd nu le-oi putea face de petrecanie?

Când aude așa vulpea, cine poate povesti bucuria ei?

— Ei, Pescăruș, de mult îmi spune mie inima că numai tu ai să faci de petrecanie zmeilor. Și cum văd, o să mi se împlinească dorul. Du-te înainte, flăcăule, că-n partea aceea unde ți-am arătat îi găsi niște ziduri părăsite și acolo e palatul tatii, în care acum s-au încuibat zmeii. Dacă-i fi iscusit în lupta cu ei și de-i avea nădejde în Dumnezeu, ai să scapi de zmei, ai să trezești la viață pe cei împietriți și te-i face împărat peste locurile acestea.

— Mare minune! se gândește voinicul, văzând că-i vorbește în acest chip o vulpe, și merge încotro i se arătase.

Ajunge la ziduri, intră-n palatul fermecat și nu vede pe nimeni. Doar o masă întinsă.

Stă acolea, scoate cartea, pune sabia lângă el și cetește. Da odată intră pe ușă cei doisprezece zmei.

— De unde ești, mă? Și de unde ai venit, de ne calci hotarele?

El tace însă și cetește înainte.

— Nu răspunzi? se răstește tartorul lor. Ia luați-l, băieți, și faceți-l mii și fărâme.

Hi! Să fi văzut, nene, ce foc pe bietul Pescăruș! Să se mai împotrivească? Nu-l ține curelele.

L-au luat zmeii și l-au făcut harcea-parcea, mii și fărâme.

Apoi, veseli ca niciodată, au plecat toți după blestemății, dar a grăit tartorul:

— Măi, de l-om mai găsi aici, în carne și oase, să știi că n-are să fie bine de noi.

Bag seamă, zisese într-un ceas rău, că, în lipsă-le, Pescăruș a înviat, și să vedeți cum:

Zmeii aveau, fără să știe, o strachină cu apă vie, și când s-au luptat cu Pescăruș, a sărit o picătură de sânge în apa din strachină și a răsărit din apă flăcăul și mai voinic, și mai frumos.

Și cum s-a văzut iarăși om la loc. S-a pus la masa zmeilor de-a mâncat; ba a luat și o jumătate de pâine de a dus-o vulpei, căreia i-a spus ce a pățit. Și atunci, să vezi și să nu crezi! Cum a mâncat vulpea, s-a făcut fată până-n brâu și a început să grăiască:

— Du-te îndărăt, Pescăruș, că, după câte-mi dau eu cu socoteala, o să ne cotorosim noi de zmei. Luptă-te și rabdă înainte, că bun e Dumnezeu.

El ascultă povața vulpei și se duce îndărăt la palatul fermecat; pune sabia acolea, înaintea lui, scoate cartea și cetește.

Da uite că vin zmeii și, când îl văd, rămân încremeniți. Mă rog, să le fi împlântat un cuțit în carne, și nu da sânge; așa erau de cătrăniți.

— Faceți-l bucăți, fraților, și aruncați-l! răcnește și acum tartorul plin de mânie. Cum? Să nu fim noi în stare să ne cotorosim d-un ticălos? Scăpați-vă de el cum îți ști mai bine, că de-o învia și acum, suntem pierduți!

Și odată-l iau cu putere și-l curăță pe Pescăruș de pe fața pământului. Pleacă apoi nămeteniile la plimbare și, în lipsa lor, iar înviază voinicul, că nu-l lăsase apa vie.

Stă la masă de mănâncă; pe urmă ia o pâine și o litră de vin de o duce vulpei, și atunci, ce să vezi dumneata?

Se face din vulpe o fată frumoasă, frumoasă: zână cu părul de aur!

Pescăruș rămâne înmărmurit de frumusețea ei; iar fata îi grăiește:

— Hei, voinice, voinice! Până acu a fost ce-a fost; dar de-acu are să fie mai greu. Să nu pierzi însă nădejdea în Dumnezeu, că el e mare și puternic. Du-te îndărăt, că-i izbândi și acum!

Se duce voinicul și intră iar în palat. Acolo îl găsesc zmeii. Rămân încremeniți:

— Să știți, măi, că ăsta o să ne răpună capul! zic ei.

— Da n-aveți frică, fraților, că știu eu să-l pedepsesc pentru obrăznicia lui! grăiește unul din haidoș. Ia faceți-l bucățele și aruncați-l colea în cuptor, să vedem ce are să mai facă?

— Așa să facem!

Și se reped la Pescăruș, îl ciopățesc și-l vâră bucată cu bucată în cuptor, de arde cu totul.

Da au tocat atât de mult carnea flăcăului nostru, că i-a apucat noaptea.

— Acu, băieți, culcați-vă fără grijă, că am scăpat de o pacoste! grăiește tot cela mai haidoșul.

Și se culcă zmeii, de încep toți cei doisprezece să mâie porcii la jir. Dar cu atât s-au mai ales; că pe la miezul nopții, apa vie iar a făcut minunea și Pescăruș, în carne și oase, s-a sculat, a pus mâna pe sabie și a tăiat capetele la toți zmeii; la toți, la toți, pe rudă, pe sămânță.

Scotea, nu-i vorbă, bietul voinic sudori de moarte, de atâta muncă. Dar acu scăpase de zmei.

Ia d-ale mâncării și duce în mărăcini fetei de împărat, ca să se mai întremeze, și-i spune toată isprava, de-a fir-a-păr. Și atunci minunea de fată odată îi sare de gât, îl cuprinde în brațe, îl sărută cu foc și-i zice cu glas mângâios:

— Află, voinice, că pentru iscusința ta te-oi lua de bărbat, să fii împărat peste ținuturile astea. Ți-e cu voia?

— Mă mai întrebi? zice el, înroșindu-se parcă.

Pe urmă s-au luat de mână și au mers la palatul fermecat, unde erau stârvurile celor douăsprezece dihănii, și acolo alte minunății a văzut Pescăruș. Că a luat fata de împărat strachina cu apă vie; a stropit cu ea pe toți oamenii amorțiți de atâta amar de timp și i-a sculat în carne și oase. Ba nu numai pe ei, ci și pe vitele lor.

Și a început să se vărzuie lumea încoa și încolo ca mai înainte de a o împietri zmeii; iar împăratul cel bătrân, tatăl fetei, făcând ochi și începând să se miște, începu să grăiască către fie-sa:

— Măi tată, tată! da mult somn am mai dormit!

— Apoi, îi răspunse fie-sa, ai fi dormit dumneata mult și bine dacă nu mai eram pe-aici eu și Pescăruș.

Și pe când împăratul cel bătrân nu-și mai putea opri lacrămile, îi povestește fata toată tirișenia din fir până-n ață, de rămăseseră toți cu gurile căscate ascultând. Că, biet, toată lumea d-acolea socotea că s-a sculat din somn și nici nu știa ce se întâmplase cu ea.

Doar stârvurile zmeilor era cea mai bună mărturie fetei de împărat.

Să vă mai spui acum că, după ce s-a sfârșit povestea, împăratul cel bătrân a dat binecuvântarea lui și a făcut o nuntă mândră tinerei perechi? Asta socotesc c-ați ghicit-o.

I-a dat însă lui Pescăruș nu numai fata, ci și toată împărăția, cu grijile și bucuriile ei; iar voinicului care omorâse zmeii i-a rămas numele Pescăruș Împăratul.

Acu toate bune și cu noroc. Au trăit ei așa și au împărățit în bine și belșug trei ani de zile.

După vremea asta, împărătița tot vede că Pescăruș stă pe gânduri.

— Ce ai, bărbate, de tot stai așa, parcă-ți tot plouă?

— N-am nimic. Mă gândesc, ca omul, cum am fost și cum am ajuns. Adevărată-i vorba că „după întristare vine și bucurie!”

— Și după bucurie, întristare! mai zice împărătița. Dar spune-mi curat: la ce te gândești?

— La nimic.

— Ba te gândești, Pescăruș; te gândești la cheile de la ușa odăii unde nu ți-am dat voie să descui. Nu-i așa?

— Așa e! De ce nu mi le dai?

— Ba ți le dau; uite-le, că mi-ai făcut și tu mult bine. Dar la bun capăt n-o să te ducă dacă-i descuia.

El însă ia cheile și se duce de descuie. Acolo ce vede, se îngrozește. Trei cai; se reped să rupă lanțurile și să-l omoare.

— Ce stăpân ne-ai fost tu, Pescăruș, zic ei, de ne-ai lăsat aici doisprezece ani? De ce n-ai venit până acum?

— Păi am venit acum. Ce să vă fac, ca să nu mă omorâți?

— Ce să ne faci? Să ne aduci șeile, să încaleci pe noi și să ne scoți la aer; că e atât amar de timp de când n-am mai văzut lumina zilei și câmpul cu florile.

El iese și închide ușa, crucindu-se:

— Altă minune, Doamne! Ce cai să fie ăștia, de pot vorbi?

Le face rost de șele, dar când se întâlnește cu împărătița, nu-i spune ce a văzut.

Ea știa însă tot și când a doua zi a plecat la biserică, i-a grăit cu binișorul:

— Nu mergi, Pescăruș, să ne închinăm?

— Nu, că sunt bolnav.

A zis el așa. Dar abia a ieșit pe poartă împărătița, și el s-a și repezit cu o șea la odaia cu pricina, a scos un cal și a încălecat pe el.

— Cum să te duc, stăpâne? Ca vântul ori ca gândul?

— Cum ți-e voia, călușule!

Și atunci, odată calul s-a înălțat cu Pescăruș în aer, de l-au sosit pe împăratul cel tânăr sudorile morții. A avut noroc doar cu împărătița, că a văzut tot de la biserică și a început să grăiască cât a putut:

— Ho! ho! cal de zmeu, leu paraleu! Să nu se clătească niciun fir de păr din capul și de pe carnea stăpână-tău, că o fi vai de oasele tale.

Și atunci s-a domolit calul, s-a lăsat pe pământ și a venit cu voinicul în curte. Pescăruș l-a dus în odaia lui.

Și tot așa a spus Pescăruș și a doua și a treia zi, că e bolnav. Iar când pleca împărătița se plimba cu ceilalți cai.

Da tot supărat umbla.

— Acu ce mai ai, Pescăruș, de tot umbli îmbufnat? îl întreabă într-una din zile împărătița.

— Ia, mă gândesc și eu că am avut niște părinți și nu știu ce-or fi mai făcând de atâta amar de timp. Or fi mai trăind, ori nu?

Și când zice așa, începe bietul Pescăruș împăratul să plângă de nu-l mai putea opri nimeni.

— Nu mai plânge. Îi zise împărătița, ștergându-i lacrămile. Că e plâns fără rost. Ce om ești tu când te gândești la ăla care te-a vândut pentru fata împăratului?

— Păi bine. Eu n-am inimă?

— Bine, stai dar! grăiește ea.

Iese afară, se uită în dreapta și-n stânga și, cum era năzdrăvană, a văzut tot și-a început să grăiască:

— Uite, Pescăruș! Maică-ta, în vremea asta, face de mâncare. Fiindcă ți-e dor de ei, du-te și, pân-o fi mâncarea pe masă, tu o să fii acasă la tine.

— Da bine, pe ce cal să mă duc eu așa iute?

— Cum? Te faci că nu știi?

Îi dă apoi un cal, de mânca nor, și-i grăiește:

— O să sosești la ai tăi tocmai bine, că azi e nunta fetei pentru care te-a vândut taică-tău și, cum îi sosi acasă, au să te poftească la nuntă. Tu să nu le strici voia; să te duci, să joci, să petreci și să faci ce vrei, dar la mine să nu te gândești; că de-i face asta, mie are să-mi fie fum și ție are să-ți fie foc!

— Bine!

Când s-a suit pe cal și când s-a gândit la ai lui, a și fost la poarta lui tat-său.

Pescarul, un moș și mai bătrân și mai gârbov acum, îi iese înainte și-i sărută mâna.

— Ce poftești, înălțate împărate?

— Ia, aș dori să rămân aici puțină vreme. Nu vrei să mă găzduiești?

— S-avem iertare, măria-ta, dar nu putem, că suntem tare sărmani. Ați venit, pesemne, la nunta împăratului nostru; duceți-vă acolo, că n-avem putere să vă onorăm.

— Ba primiți-mă, primiți-mă, se roagă el - și așa îl primesc oamenii.

Nu-i vorbă, când grăia cu dânșii, i se furișa voinicului câte-o lacrimă pe obraji.

Tocmai făcuseră mâncarea. El intră în casa unde deschisese ochii pentru întâia oară, și oamenii l-ar fi poftit la masă, dar li-era rușine. El însă a stat. Din vorbă în vorbă, Pescăruș i-a întrebat:

— Da bine, moșule, dumneavoastră n-aveți copii?

— N-avem, zice moșul, da oftează lung și-și șterge lacrămile cu mâneca cămășii.

— Ba, zice baba, am avut unul și ni l-a luat Dumnezeu.

Și plângând și ea, spune tirișenia din fir până-n ață.

Ascultă Pescăruș împăratul, începe să lăcrămeze și nu mai poate răbda.

— Dacă l-ați vedea pe feciorul dumneavoastră, l-ați mai cunoaște?

— Cum să nu-l cunoaștem, dacă ne e fecior, os din oasele noastre? Da o fi murit de mult, mititelul!

Se scoală atunci de pe talpă împăratul cel tânăr, se duce lângă bătrâni și le sărută mâinile.

— He, tată, tată și mamă! Aflați că chiar eu vă sunt feciorul născut din bob de piper și vândut pe neștiute călugărului pentru pește cu solzi de aur.

Și le spune apoi tot ce a pățit și cum a ajuns.

Bătrânii, când au auzit, nici nu mai știau pe ce lume sunt. Au plâns și au râs de bucurie, și apoi au căzut în genunchi, de au mulțumit lui Dumnezeu cu lacrămi că le-a adus și lor bucurie în casă, după atâta amar.

Pe urmă, când s-au mai dessumenit ei și când s-a zvonit

în sat despre sosirea lui Pescăruș, uite că împăratul locului, cel care ceruse odată peștele cu solzi de aur, trimete ștafete, să-i vie și feciorul moșului la masă.

— Nu sunt slugă, să trimeată după mine ca după slugi, ci sunt împărat; așa să spui stăpânului tău, grăiește Pescăruș împăratul.

Și dacă a auzit așa, a venit la casa moșului chiar împăratul socru:

— Hai, măria-ta, că am sosit chiar eu! a grăit el către Pescăruș.

L-a luat în trăsură și l-a dus la nuntă.

Acolo a mâncat voinicul, a jucat și a petrecut. Când era însă toiul petrecerii, ce se gândește? „Doamne, dacă ar fi aici și nevastă-mea? ce bine ar fi!”

— Aici sunt; am sosit! s-a auzit atunci glasul împărătiței de la palatul fermecat. Numai te-ai gândit și am venit. Ce vrei? l-a întrebat nevastă-sa, care răsărise în carne și oase acolea înainte-i.

— Să jucăm amândoi.

Au jucat ce-or fi jucat, și pe urmă l-a luat împărătița pe Pescăruș de mână și a plecat cu el printr-o grădină a socrilor. Au stat apoi la umbra unui pom, l-a pus pe Pescăruș nevastă-sa cu capu-n poală-i și l-a adormit. Apoi, pe când mâna el porcii la jir, împărătița i-a scris un răvaș cu aceste vorbe:

„Ai făcut rău că te-ai plecat tatălui, celui care te-a vândut pentru fata împăratului vostru. Și ai făcut și mai rău că te-ai gândit la mine. Vei ști dar că, pentru greșeala ta, eu mă duc și te las așa cum te vezi. Dacă în vreme de trei ani și trei luni nu mă găsești, eu mă mărit cu altul.”

Apoi împărătița lăsă răvașul acolea lângă el și, la un semn, îi piere lui Pescăruș și calul care-l adusese de la atâtea depărtări și hainele mândre, lăsându-l în trențe. Pe urmă fuge și ea.

Când se scoală Pescăruș împăratul, colea pe la prânzișor, îl cuprinde jalea, nenișorule! Nu nevastă, nu cal,

nu haine. Doar răvașul, care-i arată toată soarta de aci înainte, și trențele în care era înhăimurat.

Ce să facă el acum? Că cine știe câtă depărtare era de aci până la palatul fermecat, acolo unde alt picior din împărăția în care se găsea acum nici nu călcase vreodată!

„Și după bucurie, întristare”, își zice el, aducându-și aminte de vorbele împărătiței, și plânge. Plânge, de nu-l poate opri nimeni.

În starea asta, se duce la taică-său. Acolo se tânguiesc și părinții de focul lui Pescăruș, dar pescarul dă să-i ție inima:

— Lasă, tată, că o să rămâi cu sculele mele de pescărie și n-ai să te prăpădești tu!

— Eu? Ferit-a sfântul! M-oi duce în lumea mare, să-mi găsesc nevasta. Aci am venit doar să-mi iau ziua bună.

Părinții, biet, ce să-i facă? Au mai tras ei o toană de plâns, dar n-au putut să-l oprească. Atâta doar că la plecare i-a dat și mă-sa o azimă într-o pereche de desagi, să nu-i moară de foame odorul.

Acu Pescăruș, dacă a plecat iar la cale lungă, s-a dus, s-a dus, până într-o vale. Era pe-acolo un frig, de-i dârdâiau fălcile, și în depărtare o zare de lumină. Când văzu așa, se bucură omul, socotind că doar-doar o fi niscai foc și s-o mai încălzi. Da unde era pomana aia?

Acolo era o moară. Intră înăuntru, și morarul, un moșneag adus de mulțimea anilor și a nevoilor, ridicându-și genele cu cârjile, ca să poală vedea, îl întreabă:

— De unde ești, flăcăule?

— Din cutare loc.

— Păi ce cauți pe-aici?

— Ia, căutam și eu o bâjă de foc. Să mă încălzesc.

— Hei, tată, zice moșneagul, norocul tău te-a adus prin aceste locuri, că moara asta este a unei zmeoaice care mănâncă oameni. Nu vezi? Macin la oase din oamenii pe care i-a mâncat. Cum te-o vedea, te-o mânca și pe tine, că nu i-a scăpat unul. Pe mine m-a văzut cu un picior în

groapă și cu altul afară, și d-aia m-a mai lăsat, să-i macin oase, ca să-și facă făină pentru pâine din ele.

— Vai de mine! se tânguie Pescăruș și, pe când se gândea încotro s-o ia, uite că vine zmeoaica, care, uitasem să vă spun, nu era alta decât mama zmeilor uciși de el la palatul fermecat.

— Iii! Da frumos și gras mai e! zice nămetenia când îl vede. Fripturică ca asta, mai rar!

Și pune să încălzească cuptorul.

Îl închide apoi într-o odaie, de unde nu mai putea ieși Pescăruș, și mai iese pe vale.

Bietul voinic! Umblase el cât umblase, dar acu i se înfundase! Își aștepta moartea și se rugă lui Dumnezeu să facă vreo minune cu el; când, cum se bocea de mama focului, uite o muscă îi vine pe la nas. O dă încolo, dar musca iar vine și a doua oară; iar a treia oară îi grăiește așa:

— Nu mă mai goni, voinice, ci, dacă vrei să-ți fie bine, ascultă-mi sfatul!

— Ce sfat?

— Uite. Toată puterea zmeoaicei, care o să se repeadă să te îmbuce în seara asta, stă în cei trei dinți pe care îi mai are. O să vie ea întâi să te îmbrățișeze și să te sărute. Tu însă, când s-o apropia, să-i lipești o palmă zdravănă, că așa o să-i saie cât colo un dinte. Și tot așa să faci și mâine și poimâine sară, că i-or sări toți dinții și-i scăpa cu viață, ca să-ți vezi de cale unde te mână dorul. Ai înțeles?

— Înțeles, zice el, mulțumind cu lacrămi în ochi. Că tot mai avea un pic de nădejde.

Și cum nu era el să asculte de muscă, care îl îndemna să scape de moarte, la care nu se duce nimeni cu bucurie, oricât de bătrân ar fi? Știi ce spune cântecul:

> De-ar fi moartea ca mândra,
> M-aș duce singur la ea;
> Dar moartea-i întunecoasă:

Nu-i ca mândra de frumoasă.

D-aia, când vine zmeoaica și-l sărută, odată se smucește Pescăruș din brațele ei și în grabă îi trăsnește una, că vede cotoroanța numai stele verzi: pleosc! peste falcă, de-i sare un dinte.

— Iartă-mă, voinice, zice ea. Că ți-oi dărui o pereche de papuci.

— Păi ce să fac cu ei?

— Unde-i gândi, te-or duce în pripă, ca vântul și ca gândul.

O lasă, și zmeoaica îi dă papucii, dar nu-i dă drumul de la moară, că tot avea gând să-l mănânce.

A doua sară iar vine nămetenia, și Pescăruș, după sfatul dat de muscă, îi mai cârpește o palmă de vede hoanța stele verzi și-i mai sare un dinte.

— Iartă-mă, omule, că ți-oi mai da un bici.

— Cu ăsta ce să fac?

— Când îi plesni din el, nici fiară, nici om, nici dușman, nici piedică... nimic, nimic nu-ți mai stă în cale.

O lăsă și acum. Iar nămetenia îi dă biciul. Aflase însă că el i-a omorât feciorii, și tot îi purta sâmbetele.

Și a treia oară vine zmeoaica, cu o gură cât o șură, să-l soarbă și să-l înghiță. Da Pescăruș se ține zdravăn și acum și... plesnește pe zmeoaica așa de puternic, că-i sare și singurul dinte ce-i mai rămăsese în gură.

— Aoleo! răcnește nămetenia; lasă-mi zilele, voinicule, că ți-oi da o pălărie.

— Ce să fac cu ea?

— Cu asta, când îi pune-o în cap, nimeni nu te vede. Poți chiar să stai la masă cu alții și n-au să te vadă.

Apoi zmeoaica, rămasă fără putere, începe să se aolească, de se cutremurau împrejurimile și se cam duce pe aci încolo.

Iar Pescăruș plesnește din bici, de cad jos zidurile în care era închis, ia pălăria și papucii: apoi, cu biciul în

mână, pleacă la drum, după ce-și ia ziua bună de la muscă, căreia îi mulțumește cu lacrămi în ochi.

Acu merge Pescăruș cât merge, până la o răspântie. Aci se gândește:

— Ia să văd, nene, mi-or folosi la ceva toate lucrurile de la zmeoaică?

Pune papucii în picioare, ia biciul în mână și pălăria pe cap... pe urmă, ce să vezi dumneata? Numai când se gândește unde-l mână dorul, se și trezește Pescăruș în curtea caselor nevesti-sii, împărăteasa de la palatul fermecat.

Tocmai atunci, însă, se împliniseră trei ani și trei luni. Împărătița îl așteptase cât așteptase, mult și bine, până când, văzând că se împlinește veleatul și el nu mai răsare de nicăieri, se logodise cu altul.

Cum e d-acu într-o săptămână, era nunta.

Ce să facă voinicul? Își pune pălăria în cap și se duce de se amestecă printre slugi: mănâncă, bea și doarme cu ele, fără să-l poată vedea cineva. Ba auzea și vorba și sfatul tuturor.

Acu împărăteasa, după ce s-a despărțit de soțul ei, a născut un fecior frumos, frumos, și ăsta semăna cu Pescăruș ca două picături de apă.

Și, vezi dumneata, copilul - pesemne unde era din sângele lui - îl vedea și-l cunoștea, chiar cu pălăria în cap să fi fost.

— Mamă, uite tata!

— Unde e, maică?

— Uite-l.

Se uită împărătița încoa, se uită încolo, caută prin curte, caută și slugile, degeaba.

Dacă nu-l găsesc, își văd oamenii de treabă.

Când să se culce, fecioru-său iar:

— Mamă, tata!

— Unde-i, mamă?

— Uite-l.

Iarăși îl caută toți, și dacă nu-l găsesc, încep să se mire:
— I se năzare copilului, ce să-i faci?
Da în sara dinaintea nunții, cum face, cum drege Pescăruș, că atunci când să se culce își ia pălăria din cap și-l zărește un bătrân, care spune împărătiței:
— Uite, măria-ta, e colea după sobă unul trențăros. L-am văzut eu. Ăla o fi tatăl băiatului, că prea seamănă.
— Nu se poate una ca asta.
Îl caută ea, dar nu-l găsește, că Pescăruș iar își pusese pălăria în cap.
Vine ziua nunții. Când era petrecerea mai în toi, copilul, numai el, vede pe Pescăruș și începe să plângă:
— Mamă, tata!
— Ce tot spui tu, mamă?
Și începe să-l bată pe bietul copil, care țipa de sărea cămașa de pe el.
Acu, duminecă, pleacă împărătița la biserică cu logodnicul, să se cunune; și se tot duc, cu mare alai.
Când la mijloc de cale, odată le răsare-n cale Pescăruș împăratul în carne și oase; le oprește trăsura și le grăiește:
— Ho, ho, ho! Unde vă duceți? Mai sunt și eu pe-aici.
Să vezi atunci! Se strică tot cheful nunții; apoi ia împărătița pe Pescăruș de mână, că-l cunoscuse, și vine cu el la palat, unde se află tot ce a pățit.
Preotul aștepta la biserică, să facă cununia și, dacă vede că nuntașii întârziază, odată trimete vorbă: „ce mai așteptați?”
Care nu fu însă mirarea celor de la biserică, când văzură pe împărăteasa venind singură-singurică!
— Părinte, mai încet cu cununatul; să mai stăm, să ne dăm sfatul. Dacă ești capul legii, rogu-te, dă-mi un sfat.
— Ce sfat?
— Uite, am avut o încuietoare cumpărată de la un negustor și s-a întâmplat, după vreme multă, că am pierdut cheia. Am căutat, am căutat și, dacă am văzut că n-o mai găsesc, am făcut alta nouă. Ce se întâmplă însă? Când să

descui cu cea nouă, am găsit cheia cea veche. Acu pe care s-o opresc?

— De, măria-ta, zice preotul. Bună ar fi și a nouă, c-o fi mai de târg; dar e mai bună a veche, că se potrivește. Și-apoi e bună vorba din bătrâni, măria-ta: *„paște iarba pe care o cunoști!”*

— Așa? Vezi, sfinția-ta, d-aia n-am venit aici cu logodnicul, că mi-a sosit bărbatul cel dintâi, acela care v-a înviat pe toți și a răpus pe cei doisprezece zmei. Acu e bine să mă cunun cu ăsta noul?

— Nu e bine, măria-ta!

Și atunci, când a auzit vorbele astea, s-a dus logodnicul îmbufnat în treaba lui. Iar împărătița și cu Pescăruș au făcut altă nuntă, și mai mândră și mai frumoasă.

Ba, de rândul acesta, au adus la palat și pe moșul și pe mătușa, părinții lui Pescăruș, să tot trăiască!... Iar binele și belșugul din casa lor dă-l, Doamne, la toți dușmanii mei; dar dă-mi-l și mie.

Povestită de mecanicul, fiu de sătean, Andrei I. Popescu, în Techirghiol.

C. Rădulescu-Codin,
Îngerul românului, 1913.